

En post-kolonial grønlandsk-dansk fremtid?

**Tre scenarier for rigsfællesskabets opløsning – og
tre for dets beståen og forandring**

Ulrik Pram Gad

**Institut for Statskundskab
Arbejdsrapport 2009/01**

Ulrik Pram Gad, research fellow
upg@ifs.ku.dk
Department of Political Science
Research Priority "Europe in Transition"
University of Copenhagen

**En post-kolonial grønlandsk-dansk fremtid?
Tre scenarier for rigsfællesskabets opløsning – og tre for dets beståen og forandring**

*Forthcoming (2009) i fransk oversættelse i "Nordiques" (Sorbonne/Editions Choiseul)
special issue om Grønland.*

Oversættelsen af artiklen er støttet af Grønlands Hjemmestyre, Udenrigsdirektoratet.

Resumé

Grønland har nylig vedtaget at gå fra 'hjemmestyre' til 'selvstyre' i forhold til Danmark. Oplevelsen er, at formel selvstændighed hermed er et skridt nærmere. Samtidig er der i Grønland en udbredt enighed om, at man endnu behøver hjælp og støtte udefra. I Danmark beskrives 'Rigsfællesskabet' mellem Danmark og Grønland metaforisk som forholdet mellem forældre og en opvoksende teenager. Artiklen opstiller, på baggrund af diskursanalyser af grønlandske og danske debatter, en række scenarier for, hvordan grønlandske og danske forestillinger om rigsfællesskabet kan spille sammen i fremtiden. Mest sandsynligt forekommer en kollision mellem dansk utålmodighed med grønlandsk 'uansvarlighed' og grønlandsk utålmodighed med dansk 'paternalisme'. Størst chance for en fortsættelse af Rigsfællesskabet er der – paradoksalt nok – hvis det tømmes for indhold.

Abstract

Greenland has recently decided to proceed from 'Home Rule' to 'Self Rule' in relation to Denmark. The impression is that Greenland is now one step closer to formal independence. Even so, a widespread agreement can be found in Greenland that the country still needs help and support from abroad. In Denmark, the 'Community of the Realm' – which the relation between Denmark and Greenland is commonly known as – is metaphorically described as a relation between parents and a teenager growing up. On the basis of discourse analyses of Greenlandic and Danish debates the article suggests a series of scenarios for the future interplay between Greenlandic and Danish imaginations of the community. The most likely scenario seems to be a collision between Danish impatience with Greenlandic 'irresponsibility' and Greenlandic impatience with Danish 'paternalism'. The greatest chance for the community to survive is – paradoxically – if it is emptied of substance.

Résumé

Le Groenland a décidé récemment de passer de l'« autonomie interne » à l'« autonomie renforcée » dans ses rapports avec le Danemark. On a ainsi le sentiment qu'on a fait un pas de plus en direction de l'indépendance formelle. En même temps, il y a au Groenland un large consensus pour estimer qu'on a encore besoin d'aide et de soutien extérieurs. Au Danemark, on compare la « Communauté du royaume » qui unit le Danemark au Groenland aux rapports que des parents entretiennent avec un adolescent en pleine croissance. En s'appuyant sur des analyses du discours de débats groenlandais et danois, le présent article propose une série de scénarios qui montrent que l'idée qu'on se fait de part et d'autre de la Communauté du royaume peut évoluer. Le scénario le plus probable est qu'un conflit se déclare entre l'impatience danoise face à l'« irresponsabilité » groenlandaise et l'impatience

groenlandaise face au « paternalisme » danois. Le meilleur moyen pour que la Communauté du royaume perdure est paradoxalement qu'elle soit vidée de son contenu.

1. Introduktion: Rigsfællesskabets behov for en god historie

En ny ordning af forholdet mellem Danmark og Grønland er vedtaget ved folkeafstemning i Grønland i 2008 og af det danske parlament, Folketinget, i 2009. En ny ordning af forholdet mellem Danmark og Grønland er i 2008 vedtaget ved folkeafstemning i Grønland og af det danske parlament, Folketinget. Alligevel er det post-koloniale forhold mellem Danmark og Grønland, kendt som "Rigsfællesskabet", under langsom opløsning. Hvorfor er det en næsten uundgåelig udvikling? Og hvad skal der til, for alligevel at holde sammen på fællesskabet?

For at kunne indkredse rigsfællesskabets grundlag og fremtid stiller denne artikel (i afsnit 3) to spørgsmål: Hvorfor finder Danmark sig i Grønland? Og hvorfor finder Grønland sig i Danmark? Og ikke mindst sammenholder artiklen (i afsnit 4) svarene på disse to spørgsmål i tre scenarier for Rigsfællesskabets opløsning – og tre for dets beståen. Scenarierne bygger på analyser af danske og grønlandske forestillinger om, hvad en stat er, hvad en nation er og hvilken plads dét giver til rigsfællesskabet. Da nationalstatsbegrebet i såvel Grønland som Danmark bygger på en forestilling om et sammenfald mellem homogene kulturer og politisk organisering, er rigsfællesskabet for begge parter en anomali, der behøver en god historie.

Analysen udpeger først to ekstreme scenarier: At Danmark og/eller Grønland radikalt reviderer sin opfattelse af, hvad en nationalstat er og bør være, så rigsfællesskabet bliver 'normaliseret' – og modsat: At Grønland med et slag bliver økonomisk uafhængig af Danmark bringer Rigsfællesskabet til ophør. Imellem disse ekstreme identificeres først to mulige årsager til rigsfællesskabets opløsning: at Danmarks tålmodighed med det, der opfattes som grønlandsk uansvarlighed, slipper op – eller omvendt: at Grønlands tålmodighed med dansk paternalisme slipper op. Her overfor står endelig to scenarier, hvor henholdsvis Grønland og Danmark på hver deres måde faciliterer en fortsættelse af fællesskabet: Danmark kan arbejde for at relationen kan som en mere ligeværdig proces med selvstændighed som fælles mål – eller Grønland kan arbejde sig ud af sin post-koloniale identitet ved at diversificere sine afhængighedsrelationer. Begge scenarier er paradoksale i den forstand, at fællesskabets fortsættelse bedst sikres ved at rette det imod sin egen opløsning eller i det mindste tømme det for indhold.

Først præsenteres imidlertid (i afsnit 2) artiklens tredelte teoretiske grundlag: For det første et begreb om identitet som narrativer om Selv og Anden. For det andet en teori om (dis)integration af fællesskaber som følge af (in)kompatible Selv/Anden-narrativer. For det tredje overvejelser om hensigten med scenariobygning.

2. Identitetsnarrativer og scenariobygning

Identitet er ikke en kerne, der faktisk ligger inden i en person eller et folk, og som kan være mere eller mindre udfoldet i virkeligheden. Indenfor human- og socialvidenskaberne er 'identitet' altid en forkortelse for 'identitetsdiskurs'; diskurs om at nogen eller noget er identisk. Identitet – den *jeg er*, og dem *vi er* tilsammen – skabes løbende gennem de historier, vi fortæller om, hvem vi er. Ikke mindst skabes identitet løbende i vores fortællinger om vores forhold til nogle *andre*. Historierne skal være nogenlunde sammenhængende for at være meningsfulde: Hvis vi opfører os på én måde i dag og på en helt anden måde i morgen, kan vi ikke få historierne om, hvem vi er, til at hænge sammen – hverken i vores egne hoveder eller i hovederne på dem, vi omgås.

Den overordnede udvikling forholdet mellem Danmark og Grønland kan forklares og til en vis grad forudsiges ved at analysere, hvordan centrale begreber som stat og nation konstitueres i nationale identitetsnarrativer – og hvilken plads, disse stat-nation-billeder

efterlader til en størrelse som Rigsfællesskabet.¹ Forudsætningen for den overordnede udvikling er, at hver af forholdets parter kan genkende 'sig selv' i processen og resultatet. Et stabilt Rigsfællesskab kræver således to former for kompatibilitet: For det første må det i hvert land være muligt at konstruere et narrativ om stat, nation og Rigsfællesskab, der giver mening i den nationale politiske tradition. Og for det andet må de Rigsfællesskabsbilleder, der optræder i de forskellige nationale narrativer, være kompatible.

Udgangspunktet for analysen er, at diskursive strukturer er lagdelte: En identitet består af forskellige elementer, der i forskellig grad er sedimenterede. Udfordres identiteten af internt eller eksternt pres vil korrektioner i første omgang søges foretaget i de mindst sedimenterede lag, mens kun mere alvorlige udfordringer vil nå de mest sedimenterede elementer af identitetsdiskursen. Det dybest sedimenterede lag består i samfund påvirket af vestlig idéhistorie ofte af begreber som stat, nation og folk: Det er den måde 'vi' ser os selv på, når vi skal agere kollektivt i forhold til en større omverden.

Den afgørende gevinst ved begrebsliggørelsen af diskurser som lagdelte er muligheden for at udstikke relative, negative forudsigelser: Kan en politisk aktør ikke formulere et projekt for rigsfællesskabet som er kompatibelt med både den nationale selvforståelse og med de andre landes projekter, forudsiges for det første, at (mindst) en af delene forandres. For det andet kan man ved læsning af de nationale diskurser over for hinanden identificere mere eller mindre stabile kombinationsmuligheder, der dermed er mere eller mindre sandsynlige som resultat af forandringerne.² Hermed er det oplagt at give sig i kast med at optegne et antal scenarier for Rigsfællesskabets fremtid.

Hensigten med scenariobygning er at åbne op for at tænke i *forskellige* fremtider; at få læseren til at erkende, at mange forskellige fremtider er mulige.³ Denne hensigt opnås ved opbygningen af et antal forskellige scenarier.⁴ En almindeligt anerkendt definition på et scenario er: et narrativ om fremtiden, der er både mulig og internt konsistent.⁵ Scenarierne udkrystaliseres på baggrund af tendenser eller drivkræfter, der kan identificeres i nutiden.⁶

---

¹ Ulrik Pram Gad, << Når mor/barn-relationen bliver teenager. Kompatible rigsfællesskabsbilleder som (dis)integrationsteori >>, *Politica*, No 40(2), 2008, pp. 111-133. Det teoretiske apparat er udviklet af Ole Wæver til en analyse af europæisk integration i Ole Wæver, << Identity, communities, and foreign policy >>, i Lene Hansen, Ole Wæver (ed.), *European Integration and National Identity*, Routledge, London, 2002, kap. 2.

² Ole Wæver, op.cit., 2002, p. 281, n.3; Ole Wæver, << Europæisk sikkerhed og integration >>, i Torben Bech Dyrberg et al. (ed.), *Diskursanalysen på arbejde*, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg, pp.294f.

³ G. Galer, K. v.d.Heijden, << Scenarios and Their Contribution to Organizational Learning >>, i M. Dierkes et al. (ed.), *Handbook of Organizational Learning and Knowledge*, Oxford UP, 2001, p. 849. Om scenariobygningens oprindelse som redskab til fremtidsforskning, se Iver B. Neumann, E.F. Øverland, << Perspektivisk scenariobygning >>, *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 2001, Vol. 42 No. 3, pp. 373-408, og G. Ringland, *Scenario Planning*, Wiley, Chichester, 1998. Metoden udvikledes oprindeligt af RAND Corporation i H. Kahn & A.J. Wiener, A.J., *The Year 2000. A Framework for Speculation on the Next Thirty-Three Years*, Macmillan, New York, 1967.

⁴ Der er en standende diskussion om det optimale antal scenarier: Wilkinson foretrækker at lade to poler på to akser generere en firefeltstabel (L. Wilkinson, << How to Build Scenarios >>, in *HotWired*, <http://www.wired.com/wired/scenarios/build.html>, dateret 1996, besøgt 2002.12.10, pp.5f). Galer & v.d.Heijden foreslår fire scenarier; på den ene side for at undgå "a feeling of diminishing returns" og "loss of overview" ved flere; på den anden side fordi tre scenarier ofte udpeger eet af dem som den gyldne middelevj (op.cit., 2001, p. 851). Neumann & Øverland advarer mod; såvel tre scenarier med henvisning til middelevjs-tendensen; som firefeltstabellen, med henvisning til, at den fastlåser variationen af scenarierne til de to hovedakser. Deres magiske tal bliver dermed: fem (op.cit., 2001, pp. 398f).

⁵ Galer & v.d.Heijden op.cit., p.850. Cf. Neumann & Øverland, op.cit., 2001, p.381.

⁶ Wilkinson, op.cit., p.4. Det grundlæggende videnskabsfilosofiske spørgsmål om kausalitet kan i den forbindelse håndteres mere eller mindre elegant. Galer & v.d.Heijden skriver sig udenom spørgsmålet (op.cit., pp. 849-851) mens Neumann & Øverland henholder sig til, hvad der er "vanlig" praksis – nemlig "å synliggjøre

Denne artikel identificerer to 'ekstreme' scenarier med udgangspunkt i forhold, der en gang for alle ændrer spillets regler – og fire mere eller mindre realistiske scenarier, hvor rigsfællesskabets mulige fremtid afgøres ved fremskrivning af manifesterede henholdsvis potentielle tendenser i dansk og grønlandsk diskurs.

3. Kompatible rigsfællesskabsbilleder?

I dette afsnit analyseres først den danske og siden den grønlandske ende af den relation, som udgør Rigsfællesskabet. I hvert tilfælde beskrives først den konfiguration af begreber om stat, nation og lignende 'vi'-begreber, som ligger til grund for Danmarks hhv. Grønlands selvforståelse. Disse vi-begreber er så grundlæggende, at de kan forventes også at præge fremtidig diskurs om Rigsfællesskabet. Siden beskrives hvilken plads, disse grundlæggende begrebskonstellationer indtil videre har givet historier om et Rigsfællesskab. Disse historier forventes – alt andet lige – fortsat at præge diskurser om Rigsfællesskabet. Det afsluttende afsnit analyserer, hvordan disse tendenser kan spille sammen og afgøre Rigsfællesskabets fremtid i forskellig retning.

Nationalstaten i dansk diskurs: En ekstrem case

Den historiske og sociologiske nationalismeforskning har traditionelt opstillet et skel mellem en vestlig, politisk nation (typisk: Frankrig) og en østlig, kulturel nation (typisk: Tyskland).⁷ Den danske stat og den danske nation er begrebmæssigt flettet så tæt sammen, at skellet ikke giver nogen mening.

Det væsentligste 'vi'-begreb for dansk identitet er på sin vis 'folket': som dansker er man først og fremmest del af et homogent og solidarisk dansk folk. Dette folk *er* den danske nation - og på den måde er det danske nationsbegreb en 'tysk' type *Kulturnation*; nationen er et kulturelt fællesskab, der udspringer af medlemmernes fundamentale enshed. Men samtidig er forbindelsen mellem nation og stat tæt på den 'franske' måde; det er svært at forestille sig nationen uden sin stat og staten uden sin nation. For i Danmark har danskerne bygget velfærdsstaten til at rumme og udfolde nationens indre værdier.⁸

Men hvordan bliver der plads til et rigsfællesskab med Grønland – plads til en størrelse, som 'indtager en særstilling i national, historisk og geografisk henseende', som det hedder i præamblen til hjemmestyreloven – når idealet om en homogen nationalstat er så sedimenteret, at det fremstår som et naturligt udgangspunkt for al politisk diskussion?

Et rigsfællesskab i rigsenheden?

Den væsentligste måde, hvorpå Rigsfællesskabet får begrebmæssig plads i forhold til den danske nationalstat, hænger sammen med Danmarks ønske om at forandre verden i sit billede – kombineret med kolonihistorien, som giver en særlig relation til Grønland.

For det første er det en del af dansk selvforståelse, at verden kunne lære en hel del af Danmark om, hvordan man bør organisere sig som samfund. Som en iagttagelse af etableringen

---

tenkte og hypotetiske udviklingsforløb for enkeltvariabler eller sett av sociale, kulturelle eller materielle sammenhænger." (op.cit., p. 397). Denne artikel foretrækker det vagere begreb 'tendens', som konnoterer inert, frem for 'drivkraft', som konnoterer mere aktiv retningsbestemthed.

⁷ Umut Özkırımlı, *Theories of Nationalism*. Palgrave, Basingstoke, 2000, p. 41.

⁸ Lene Hansen, <<Sustaining sovereignty >>, i Hansen & Wæver (ed.), op.cit., kap. 3. Jens Henrik Haahr, <<'Our Danish Democracy' >>, *Cooperation and Conflict*, 2003, vol. 38, no. 1, pp. 27-45. Ove Korsgaard, *Kampen om Folket*, Gyldendal, København, 2004.

af dansk u-landspolitik efter anden verdenskrig formulerede bevæggrunden: ”den nationale velfærdsstat [må] projiceres ud på det internationale plan”.⁹

Tankegangen om ’noget-for-noget’ er siden krøbet ind i udviklingspolitikken; man kan kun få dansk bistand, hvis man lever op til bestemte krav om fx. demokratisering, good governance, terrorbekæmpelse.¹⁰ Men det synes langt vanskeligere at gennemføre denne type ’konditionalitet’ i forhold til Grønland. Baggrunden er det andet forhold, der giver plads til rigsfællesskabet i relation til den homogene danske nationalstat: Danmark har pådraget sig en særlig skyld og et særligt historisk ansvar for Grønland.¹¹

Danske politikere præsenterer relationen mellem Danmark og Grønland, som for det første bestående af konkrete familieband mellem konkrete personer på begge sider af Atlanten. For det andet summer disse konkrete bånd sig op til et metaforisk slægtskab mellem to folk i kraft af en fælles historie. Denne metaforik fører til at grønlænderne ”infantiliseres”, fordi Grønland uvægerligt placeres i rollen som barnet i forhold til moderlandet Danmark.¹² Men familie-relationen binder samtidig Danmark i forhold til konditionalitetsstrategien: En forælder er jo forpligtet til at elske og tilgive sine børn, uanset hvad de roder sig ud i.

Umiddelbart kunne man altså tro, at den velkendte koloniale mor/barn-metafor fortsat beskriver det danske forhold til Grønland, som den gjorde i midten af det 20. århundrede.¹³ Metaforikken tillader Mor Danmark at tage Grønland under sine skørter uden at skulle rykke ved sit selvbillede som homogen nationalstat.

Danmarks beslutsomt tålmodige tillid til Grønland

Læser man aktuelle forhandlinger i det danske parlament, Folketinget, om den politiske og sociale situation i Grønland, er det imidlertid klart, at der er sket noget med den metaforiske relation: forældrene småkændes om, hvilket opdragelsesprincip, der bedst sikrer, at det bliver voksent.¹⁴ Men det er ikke fordi selvbilledet af Danmark har forandret sig - det er fordi Grønland ses at være blevet teenager: Forældrene (Danmark) har noget (autoritet, ressourcer, viden), som teenageren (Grønland) bør forholde sig til. Forskellen mellem positionerne ligger i, hvilken opdragelsesstrategi, der findes mest hensigtsmæssig. Der er grundlæggende tre positioner repræsenteret: den autoritære, den beslutsomt tillidsfulde og den antihierarkiske forælder.

Det højre-nationale Dansk Folkeparti indtager positionen som *den autoritære forælder*. Man argumenterer for, at Grønland er for trodsig til at påtage sig det ansvar, der ligger i at erkende sin egen uformåen og bede Danmark om hjælp. Teenageren opfører sig så uansvarligt, at forældrene må træde i karakter ved at inddrage de lommepenge (bloktilskuddet), teenageren disponerer over og måske i sidste ende ved at idømme stuearrest (suspendere Hjemmestyret).

---

⁹ Sune Kaur-Pedersen, << Spiren til dansk udviklingspolitik >>, i Carsten Due-Nielsen et al. (ed.), *Idealer og realiteter*, Gyldendal, København, 2008, pp. 24-115. Cf. Carsten Due-Nielsen, Nikolaj Petersen, << Nogle hovedtræk i dansk udviklingspolitik >>, i Due-Nielsen et al. (ed.), op.cit., pp. 516-34. Hansen, op.cit., pp. 59, 68, 76ff.

¹⁰ Christian Friis Bach, << Foregangslandet under forandring >>, i Due-Nielsen et al. (ed.), op.cit., pp. 390-515.

¹¹ Cf. Kristian Søby Kristensen, << Greenland, Denmark and the Debate on Missile Defense >>, *DIIS Working Paper* 2004/14, Danish Institute for International Studies, København.

¹² Karen Heilmann Lennert, *The Danish interests in the Community with Greenland*. unpubl. speciale, Institut for Historie, Internationale Studier og Samfundsforhold, Aalborg Universitet, 2006.

¹³ Hanne Thomsen, << Ægte grønlændere og nye grønlændere >>, *Den Jyske historiker*, 1998, nr. 81, pp. 37ff.

¹⁴ Argumentationen i dette afsnit bygger på en analyse af danske parlamentsforhandlinger præsenteret i Gad, op.cit., 2008, pp. 117-120.

De fleste partier er imidlertid enige om at indtage positionen som *den beslutsomt tillidsfulde forælder*. Hvis vi vil nå vores mål – at få teenageren til at opføre sig ansvarligt – er vi som forældre nødt til at bide tænderne sammen og vise teenageren tillid. Men den helt banale udviklingspsykologiske tese om, at 'vi ikke må infantiliseres' Grønland indebærer ikke desto mindre, at Grønland positioneres som den lille, opvoksende part i relationen – som *kun måske* vil vise sig tilliden værdig.

Positionen som den beslutsomt tillidsfulde forælder støttes lejlighedsvis af positionen som *den antihierarkiske forælder*: Den forælder, der som ideal for sit forhold til teenageren har, at man gerne vil være gode venner, med den lighed og fortrolighed, det indebærer.

I sjældne tilfælde bliver ligeværdigheden det styrende, og positionen bliver *principielt* antihierarkisk. Hér forsvinder Danmarks *særlige* ansvar – og Grønland bliver et land som alle andre. I den udstrækning, Danmark har en rolle i forhold til Grønland, er det som en del af et 'vi', der sammen kan gøre noget – et 'vi', som omfatter Grønland på lige fod og som kun inkluderer Danmark på grønlandsk initiativ.

Hierarkier er imidlertid vanskelige at afskaffe ved beslutning. Men de er mindre støjende, hvis den svage part går ind i dem frivilligt – eksempelvis når den oprørske teenager faktisk beder om assistance. Og det gør Grønland.

Nationalstaten i grønlandsk diskurs: Et ekstremt spejlbillede

En kollektiv grønlandsk identitet synes fremprovokeret af mødet med *qallunaat* (danskerne).¹⁵ Generelt optræder danskerne i grønlandsk identitetsdiskurs som dem, der har korrumpet den oprindelige grønlandske identitet og nu forhindrer dens genrejsning. Samtidig med, at grønlandsk identitetsdiskurs bygger på en modsætning til det danske, er det klart, at grønlandsk identitetsdiskurs i vid udstrækning foregår på en baggrund af vestlige filosofiske og samfundsvidenskabelige diskurser om kultur, etnicitet og nationalitet - primært importeret via Danmark. Grønlandsk identitet er på mange niveauer skabt som et spejl- og modbillede af den kolonimagt, man mødte.

Begreber som identitet, kultur, stat og nation er centrale og giver mening i Grønland – og nogenlunde samme mening som i dansk sammenhæng. Som national identitet blev grønlandskheden målbevidst opdyrket først i det 19. århundrede efter forbillede hos den danske præst N.F.S. Grundtvig, der gav 'folket' den centrale placering i dansk identitetsdiskurs. Det er imidlertid et åbent spørgsmål, om 'folket' findes som selvstændig kategori i grønlandsk identitetsdiskurs. I Danmark overtog 'folket' staten efter demokratiseringen midt i 1800-tallet, og fortiden kunne konstrueres, så det samme folk tidligere havde stået i forhold til 'sin' konge. I Grønland har staten ikke været knyttet til 'folket', men til *naalagarsuit* (de store bestemmere); danskerne og Danmark. De stedlige danskere *var* staten, som bestemte over grønlænderne. I 'mangel' af en egen stat er den basale konstellation af 'vi'-begreber i grønlandsk identitetsdiskurs helt domineret af den grønlandske kulturnation.

Efter det skuffende forsøg med ligestilling gennem assimilationen via Grundloven af 1953 er det imidlertid klart i Grønland, at grønlænderne *bør* have deres egen stat – og dermed blive et rigtigt folk, en rigtig nation. Dette 'bør' er et fingerpeg om, at afgørende elementer i den basale begrebskonstellation i grønlandsk identitetsdiskurs er dynamiske.

Selve Hjemmestyrets grønlandske navn *namminersornerullutik oqartussat* er dynamisk. Det peger – i to oversættelser – i retning af to dynamikker. For det første kan oversættelsen

---

¹⁵ Argumentationen i første del af dette afsnit bygger på analysen i Ulrik Pram Gad, *Dansksprogede grønlænderes plads i et Grønland under grønlandisering og modernisering*. Eskimologis Skrifter nr. 19, Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier, Københavns Universitet, 2005, kap. 2 og 4.1. Der henvises hertil for referencer.

lyde: 'de, der er på vej til at styre sig selv' – hvori ligger en bevægelse mod formel suverænitet. For det andet kan oversættelsen lyde: 'de, der er på vej til at stå på egne ben og dermed (være i stand til at) styre' – hvorved den afgørende dynamik er forskudt til spørgsmålet om økonomisk selvårenhed. De to dynamikker udpeger to foci for selvstændighedsdebatten: En debat om Grønlands (juridiske) *ret* til selvstændighed – en ret, som Grønland *har* i kraft af sin geografiske placering samt etniske og kulturelle egenart.¹⁶ Og en debat om Grønlands (økonomiske) *evne* til selvårenhed – en evne, Grønland arbejder *hen imod*.¹⁷

Kravene om, at en fremtidig egen stat skal være *grønlandsk*, selvstyrende og selv bærende står imidlertid ikke alene. Det grønlandske sprog udpeges som et helt centralt element i grønlandsk identitet – men analyserer man, hvilke kvaliteter ved en fremtidig grønlandsk stat, der udpeges som uundværlige i sprogdebatten, bliver det klart, at yderligere to elementer er en uomgængelig del af moderne grønlandsk identitet: Et selvstyrende Grønland skal være *demokratisk* – og kravet til selvårenhedsprocessen er, at den skal bære en *velfærdsstat* efter dansk forbillede.¹⁸ Særligt det sidste krav er med til at etablere en (foreløbig) plads til Rigsfællesskabet med Danmark i grønlandsk identitetsdiskurs – trods det sedimenterede ideal om en homogen nationalstat.

Grønlands dobbelte behov for Danmark

Forud for den nye ordning af forholdet mellem Danmark og Grønland – som har fået betegnelsen 'Selvstyre' – lå først arbejdet i en intern grønlandsk Selvstyrekommission, siden arbejdet i en bilateral Kommission. At spørgsmålet om anerkendelse som *formelt* ligeværdigt folk med ret til suverænitet er centralt, fremgår af, at den interne grønlandske selvstyrekommission truer med, at "Nødvendigheden af ensidige afgørelser for grønlændernes vedkommende kan opstå, såfremt... forhandlinger ikke bærer frugt".¹⁹

Den interne grønlandske selvstyrekommissions behandling af behovet for partnere i udviklingen hen imod *selvårenhed* – det andet fokus for selvstændighedsudviklingen – er mindre skarpt trukket op. På den ene side sammenfattes "Samarbejdsformen mellem Danmark og Grønland" med "begrebet *afhængighedsøkonomi*".²⁰ På den anden side fremgår det, at statens væsentligste arbejdsopgave fortsat skal være at yde et bloktilskud, hvortil oplystes yderligere konkrete opgaver i forhold til finansiering og facilitering af udviklingen af Grønlands økonomi og erhverv.²¹

Grønland har altså brug for Danmark på to fronter: Danmark skal formelt anerkende Grønland som ligeværdigt – og Danmark skal understøtte Grønland i den udvikling, Grønland er i gang med. Forholdet mellem Grønlands to selvstændighedsprocesser (selvstyreprocessen og selvårenhedsprocessen) – og dermed de behov, Danmark skal dække – kan imidlertid konstrueres og prioriteres på forskellig vis. Den interne selvstyrekommission efterlader spørgsmålet om sammenhængen åbent²² – og det strukturerer herefter debatten i det grønlandske parlament, Landstinget, om betænkningen.

---

¹⁶ Frederik Harhoff, *Rigsfællesskabet*, Klim, Århus, 1993, del 3. Selvstyrekommissionen, *Betænkning afgivet af Selvstyrekommissionen*, Grønlands Hjemmestyre, Nuuk, 2003, p.27.

¹⁷ Selvstyrekommissionen, op.cit., pp. 39ff.

¹⁸ Gad, op.cit., 2005, pp. 150-62, 187-99.

¹⁹ Selvstyrekommissionen, op.cit., p. 30.

²⁰ Ibid., p. 39.

²¹ Ibid., pp. 299-302.

²² Ibid., pp. 21f.

Et rigsfællesskab om selvstyret og selvbårenhedsprocessen?

Tre grundlæggende positioner præsenteres i Landstingets debat om den interne selvstyrekommissions betænkning.²³ Direkte overfor hinanden står to positioner, hvor selvstyre præsenteres som forudsætning for selvbårenhed – henholdsvis selvbårenhed som forudsætning for selvstyre. Midt imellem står en mere kompleks konstruktion af selvbårenhed som et fælles projekt for Grønland og Danmark, som gør at selvstyre (for)bliver en gradvis affære.

Det venstrenationalistiske parti *Inuit Ataqatigiit* ('menneskefællesskab') præsenterer selvstyre som en forudsætning for selvbårenhed. Omvendt er det ikke nødvendigt at være selvbåren, for at opnå selvstændighed:

I løbet af de 25 år der er gået siden [IA blev grundlagt på selvstændighedskravet], er forståelsen af ordet selvstændighed blevet ændret blandt folket... Nutildags findes der ingen stater der isoleret set er fuldt uafhængige. Forstået på den måde, at der ikke findes stater der på én eller anden måde ikke er afhængige af andre lande... En gang blev termen 'selvstændig' forstået på denne måde, men i dagens verden... er termens betydning... juridisk og politisk selvstændighed... Efter folkeretten er det ikke et krav, at et selvstændigt land skal kunne klare sig selv økonomisk... Når der er så mange, som i stor grad er afhængige af bistand, hvorfor skal vi [så] skamme os over, at vort selvstændige land, lad os sige, får op til 20% i bistand udefra?

Den modsatte position – at selvbårenhed er en forudsætning for selvstændighed – indtages af Landstingets tre borgerlige partier, men udtrykkes mest prægnant af ordføreren for det centrum-populistiske *Demokraatit* ('demokraterne'):

Er Grønland parat til at kaste sig ud i den dybe ende af bassinet?... En del af befolkning[en] vil uden problemer kunne svømme hen til bassinkanten. En anden – og ikke mindre væsentlig – del af befolkningen, vil... kun komme derhen ved hjælp af et korbælte omkring livet og grundig instruktion forinden samt løbende hjælp... Ja, de skal måske oven i købet have mere hjælp udefra, hvis de ikke skal drukne... Jo hurtigere, vi får forbedret den sociale orden og uddannelsesniveaet, jo hurtigere kan vi komme af med korbælterne, flydevingerne og hjælpen udefra – og dermed få et selvbestemmende Grønland.

Mellem de to positioner søger det socialdemokratiske *Siumut* ('fremad') som ledende landsstyreparti at kombinere selvstyre og selvbårenhed uden at prioritere det ene entydigt over det andet. Resultatet bliver en mere kompleks udskydelse og graduering af begge dele. Selvårenhed er fortsat et mål – men det er muligt, at bloktilskuddet skal øges, før det kan mindskes. For man kan ikke, med *Siumut*-ordføreren formulering

sætte lighedstegn imellem øget selvstyre og en form for automatisk reduktion af bloktilskuddet. Øget selvstyre for Grønland indenfor Rigsfællesskabet kunne med lige så god ret anses at indebære et behov for øget bloktilskud, helt afhængig af Selvstyreprocessens mål og tidshorizonten for den udvikling af samfundet, der forudses nødvendig

Uden eksplicit at sige, at Grønland ikke kan klare det alene, gøres det klart, at opgaven er så stor, at den må være fælles dansk-grønlandsk. Og netop i kraft af forpligtelsen i rigsfællesskabet bliver den fælles opgave i hver af parternes individuelle interesse. Med den ansvarlige *Siumut*-ministers ord:

Økonomisk set må der... være enighed om, at indholdet i partnerskabet er en investering, der er til fordel for Grønlands økonomiske selvstændiggørelse og dermed til gavn for både Danmark og Grønland.

---

²³ Argumentationen i dette afsnit bygger på en analyse af grønlandske parlamentsforhandlinger præsenteret i Gad, op.cit., 2008, pp. 124-6. Der henvises hertil for referencer.

Resultatet af fælles-gørelsen af udviklingsopgaven i forhold til selvårenheden bliver en udskydelse – eller snarere: en proces-gørelse af selvstyremålet. Ordførerindlægget beskriver, hvordan

det altid [har] været det naturlige endemål, at vores land bliver en selvstændig nation”

og hvordan

Hjemmestyrets indførelse for snart 25 år siden var det hidtil største skridt på vejen. Vi har nu haft et kvart århundrede til at vænne os til en udstrakt grad af selvbestemmelse over egne forhold.

Men Siumut forlænger denne tilvænningsperiode til et ubestemt tidspunkt i fremtiden ved at konkludere, at partiet

også [har] fastholdt, at målet skal nås gennem en velovervejede og grundig udviklingsproces, så vi en dag kan se hinanden og vores børn i øjnene og sige 'Nu er vi parat'.

4. Tre scenarier for Rigsfællesskabets opløsning – og tre for dets beståen og forandring

Danmark og Grønland ser – ideelt – sig selv som kulturelt homogene nationalstater. Afsnit 3 viste, hvordan man aktuelt kan fortælle historier om Rigsfællesskabet, som ikke er ens, men som dog er kompatible: I Grønland erkender man et behov for assistance udefra i udviklingen mod selvårenhed – i Danmark kan man se sig som en forælder, der beslutsomt viser sin teenager tillid i form af hjemmestyre og bloktilskud.

Men de to grundhistorier vil ikke i deres nuværende former kunne holde sammen på Rigsfællesskabet i længden. Dette afsnit beskriver hvorfor. For det første skitseres kort to scenarier, hvor forudsætningerne for historierne ændres radikalt – ved at Danmarks og/eller Grønlands selvforståelse ændres grundlæggende, eller ved at den oplevede ulighedsrelation ændres voldsomt. For det andet analyseres, hvordan den danske og den grønlandske historie er på kollisionskurs: selvom historierne fremstår kompatible, kan de næppe i længden tåle at blive udsat for hinanden. Endelig overvejes det, hvordan de to historier – med en bevidst indsats fra dansk og/eller grønlandsk side – kan transformeres til at blive langsigtet kompatible; en kompatibilitet, som dog indeholder væsentlige paradokser.

Forandring af grundlaget – til fastfrysning eller opløsning

Forudsætningerne for de aktuelle historier om Rigsfællesskabet er, for det første, at Danmark og Grønland ser sig selv som ideelt set homogene nationalstater – og, for det andet, at den afvigelse, som det multinationale Rigsfællesskab udgør, forklares med at Grønland ikke kan stå på egne ben. Begge disse forudsætninger kan tænkes at forsvinde – med radikalt forskelligt resultat.

Scenario 0: Nye selvforståelser tillader et fastfrossent rigsfællesskab

Principielt kan den grundlæggende selvforståelse af forholdet mellem stat og nation forandres – både i Danmark og i Grønland: Danmark kunne vænne sig til, at en kulturel nation kunne være underlagt flere politiske centre – og Grønland kunne vænne sig til føderalisme eller multikulturalisme som konstitutionel form.

Men trods EU-medlemskab og pan-inuit-romantik er der hverken i Danmark eller Grønland noget, der tyder på en afkobling af politisk og kulturel identitet:²⁴ Det fundamentale ideal om en kulturel nation med sin egen stat synes uantastet. Derfor får dette scenario indledningsvis nummeret 'nul'; det er ikke et umiddelbart sandsynligt scenario. En ændret grundopfattelse af, hvordan Danmark hhv. Grønland bør være nationalstat, kan imidlertid opstå som resultat af en længere proces; det vender artiklen tilbage til mod slutningen. Først beskrives de tre mest sandsynlige scenarier – som alle indebærer en opløsning af Rigsfællesskabet.

Scenario 1: Et olieeventyr afslutter afhængigheden

Udover en forandring af nationalstatsidealet (som altså ikke er umiddelbart sandsynlig) kan – som scenario 1 – tænkes en radikal forandring af den ulige relation mellem de to lande. Mest sandsynligt – men fortsat hypotetisk – kunne en sådan forandring komme fra et stort grønlandsk oliefund. Er fundet af tilstrækkelige dimensioner vil Grønlands finansielle afhængighed af Danmark forsvinde – og man vil være væsentligt friere stillet i forhold til at dække sine øvrige behov (personel, know how, etc.) hos andre lande, simpelthen fordi man kan betale selv. Et sådant arktisk Kuwait vil næppe ønske at være formelt underlagt en anden nationalstat. Omvendt vil Danmark næppe acceptere at varetage opgaver for Grønland, hvis ikke man får substantiel del i olieeventyret – og det synes der ikke at være grønlandsk vilje til at give. Jo større råstofindtægter – jo mindre overlevelseschance har Rigsfællesskabet.

Historier på kollisionskurs – den sandsynlige opløsning

Ser vi bort fra de grundlæggende forandringer af enten dansk og grønlandsk selvforståelse som nationer, der burde have sin egen stat (beskrevet i scenario 0) eller af den ulige relation mellem dem (beskrevet i scenario 1), foreligger den mest sandsynlige mulighed: At man fra både dansk og grønlandsk side fortsætter med at fortælle de historier om Rigsfællesskabet, som man fortæller nu – og at disse historier kolliderer. Den danske og den grønlandske historie indeholder hver deres sensitive område, beskrevet i scenario 3 og 4:

Scenario 3: Dansk utålmodighed med grønlandsk utaknemlighed

Den danske historie om, hvorfor den homogene nationalstat Danmark er i et Rigsfællesskab med Grønland, bygger på det ansvar for en tillidsfuld opdragelse, man i Danmark ser at have. Fra dansk side kan tænkes et oprør mod manglende taknemlighed fra grønlandsk side over den udviste tillid. Når tålmodigheden er ved at slippe op, kan det blive formuleret som i en bemærkning fra den daværende leder af det socialliberale parti *Det Radikale Venstre* ved en konference om økonomien i rigsfællesskabet:

*[J]eg håber aldrig at mine børnebørn kommer og spørger mig om, hvad jeg får ud af at være bedstemor for dem.*²⁵

Scenario 4: Grønlandsk utålmodighed med dansk paternalisme

På grønlandsk side kan netop en sådan eksplicitering af en hierarkisk familiemetafor udløse en modreaktion. At der er tale om en snæver balancegang fremgår af denne streg i sandet, trukket af et grønlandsk medlem af det danske Folketing:

---

²⁴ Hansen, op.cit., pp.77ff. Gad, op.cit., 2005, p. 283. Henriette Christiansen, <<'Arktisk symbolsk politik >>, *Politica*, Årg.32, No.1, 2000, pp.61-70.

²⁵ Lennert, op.cit., p. 97.

[P]aternalistisk snak kan vi selvfølgelig ikke bruge til noget. Men udveksling af viden, udtænkning af løsninger og tilbud om samarbejde kan vi... derimod bruge rigtigt, rigtigt meget.

At metaforikken ligger så snublende nær i Danmark, fremgår af den behjertede forsvar fra et dansk, venstreorienteret folketingsmedlem for en grønlandsk kollega:

Jeg synes ikke, det er flovt at være nogens mor.... Det synes jeg ikke man skal skamme sig over. Heller ikke at have brug for en mor en gang imellem.²⁶

En sådan infantilisering er ikke acceptabel i et Grønland, der stræber efter anerkendelse som ligeværdig.

Fortsatte (paradoksale) fortællinger om Rigsfællesskabet

Den kollision, der følger af en fremskrivning af de danske og grønlandske historier om Rigsfællesskabet i scenario 3 og 4, er to sider af samme mønt: I Danmark legitimeres Rigsfællesskabet af den ulige relation – i Grønland kan en ulige relation ikke accepteres i længden. Scenarierne 5 og 6 beskriver, hvordan henholdsvis Danmark og Grønland på hver deres – meget forskellige vis – kan transformere sine historier, så de faciliterer Rigsfællesskabets fortsættelse. Historier, som rummer hver deres paradokser.

Scenario 5: Selvudslettende dansk magt gør rigsfællesskabet acceptabelt i Grønland

En mulig vej til at facilitere en fortsat kompatibilitet kunne være, at Danmark bygger videre på den fælles historie, som med kommissoriet for den bilaterale selvstyrekommissionen er etableret: Her anerkendes eksplicit, at Grønland og Danmark er ligeværdige familiemedlemmer i den forstand, at Grønland har ret til ensidigt at erklære sig selvstændigt. Et næste led i historien kunne være, at Grønland ikke er klar til at flytte hjemmefra, *men at det er det fælles mål, og at det er nært forestående* - ikke bare at gøre Grønland selv bærende indenfor rigsfællesskabet, men at gøre Grønland *selvstændigt*.

Enhver dansk politiker begynder efterhånden rituelt sin omtale af rigsfællesskabet med at slå fast, at håbet er, at Grønland bliver i rigsfællesskabet, men at Grønland selv bestemmer. Alligevel er det vanskeligt for danske politikere at nå til den paradoksale konklusion: At fællesskabet bedst opretholdes ved at annullere den koloniale magtrelation så fuldstændigt som muligt.

En sådan fortsættelse af historien må indebære, at Danmark giver afkald på såvel ret som udsigt til enhver indtægt, Grønland i fremtiden måtte få fra et fremtidigt olieeventyr – samtidig med, at Danmark fortsat vil sponsorere Grønlands udvikling; det vil synliggøre, at bloktilskudschecken virkeligt har 'no strings attached'. Tilhængere af rigsfællesskabet vil så blot kunne håbe på, at et selvstyrende Grønland frit beslutter at opretholde en forbindelse – ligesom forældre kun kan håbe på, at det voksne barn kommer på besøg på plejehjemmet, eller måske endda tilbyder en aftægtsbolig i sit bofællesskab.

Scenario 6: Kreativ metaforik og diversificering af afhængigheden gør rigsfællesskabet ufarligt i Grønland

På den grønlandske side ligger Rigsfællesskabets chance – paradoksalt – i at man gør sig mindre afhængig af det. Kun hermed vil båndene til Danmark fremstå så ufarlige, at et mindre anstrengt fællesskab kan opretholdes. Men det kræver et opgør med såvel emotionelle metaforer for Rigsfællesskabet som med institutionaliserede vaner.

---

²⁶ Gad, op.cit., 2008, p. 128.

De fleste – selv de fleste danskere – har efterhånden vænnet sig af med eksplicit at bruge mor/barn-metaforer om forholdet mellem Grønland og Danmark. I stedet taler man om fællesskaber og partnerskaber – eller man beskriver forholdet som en familierelation; et parforhold. Men hvis forholdet mellem Grønland og Danmark var et parforhold, ville de fleste parterapeuter sige, at det var så skævt, at det var usundt. Alligevel opretholder de familiebaserede metaforer en emotionel forpligtelse på relationen.

Hvis nu vi tænker os Grønland som aktør på et marked, så ser forholdet til Danmark noget anderledes ud. Utroskab er et brud på den loyalitetsforpligtelse, man har overfor sin partner. På markedet ville man tværtimod sige, at det var en meget risikabel strategi, for Grønland som en relativt lille spiller, at være så afhængig af én forretningsforbindelse. For en virksomhed er der ikke noget, der forhindrer, at man tjekker andre *business opportunities* ud. Undtaget hvis man måtte have indrettet sin virksomhed sådan, at man i praksis kun kan spille sammen med sin hovedforretningsforbindelse.

Hjemmestyret kunne den dag i morgen beslutte at omdirigere de offentligt ejede containerskibe og udenrigsfly, så de går til USA, Canada, Island eller Storbritannien, når aktuelle kontraktlige forpligtelser udløber. Det ville spare gods og personer omvejen, hvis destinationen er alle mulige andre steder end Danmark. Men det ville sandsynligvis være en rigtigt dårlig forretning på både kort og mellemlangt sigt. For de fleste af flypassagererne og det meste flyttegods *skal* jo faktisk til eller fra Danmark. Og de grønlandske forbrugere *har* haft årtier til at lære at foretrække danske varer. Trafikken og præferencerne er resultatet af en lang historie af konkrete mennesker og varer, hvis rejsemønstre er formet af den koloniale relation mellem Danmark og Grønland. Der er mange barrierer for forandring – men én barriere falder særligt i øjnene: Sproget.

Grønlands første fremmedsprog – dansk – kan kun bruges ét sted uden for Grønland: i Danmark. Alternativet er naturligvis at opprioritere engelsk. Ved at møde en (engelsksproget) globalisering uden (danksprogede) koloniale konnotationer, kan det vise sig nemmere at tage imod moderniteten, uden at der absolut skal følge identitetsproblemer og splittelsesfølelser med. I et globalt perspektiv er engelsk godt nok det koloniale sprog par excellence – og det grønlandske sprog vil fortsat være lillebror. Men i den grønlandske historie spiller dansk sprog en rolle som undertrykkernes sprog – mens engelsk under anden verdenskrig trådte ind på scenen med en åbning mod en større verden. De historisk betingede betydninger, der er knyttet til de to sprog, gør en forskel.

Med engelsk sprog som formidler af Grønlands afhængighed af omverdenen vil den usunde overbelastning af relationen til Danmark langsomt fortage sig. Simpelthen fordi den vil få mindre betydning. Paradokset er, at en sådan mindre afhængighed måske kan åbne for, at Grønland kan omfavne de konkrete historiske og familiære bånd til Danmark for den rent emotionelle værdi, de har.²⁷

5. Konklusion: Scenariobygning som forudsætning for Rigsfællesskabets fremtid

Måske kan Rigsfællesskabet – som scenario 5 og 6 overvejede – bedst overleve, hvis det tømmes for magt og afhængighed; for ulighed og hierarki. Danmarks bidrag til en sådan udvikling består groft sagt i at udvise selvbeherskelse og omtanke. Det store arbejde må ske i

---

²⁷ Et skift til engelsk – og den deraf følgende aflastning af den identitetsmæssige vægt af dansk sprog – vil tilsvarende gøre det nemmere for den grønlandske velfærdsstat at gøre brug af den væsentlige ressource, der udgøres af dansksprogede grønlandere, som ofte har længere uddannelser. Cf. Ulrik Pram Gad, << Hvordan slipper man af med fantomsmerter? >>, i Mikaela Engell, Jørgen S. Søndergaard (ed.), *Menneskesjæl*, Atuagkat, Nuuk, 2008, pp. 22-34.

Grønland – hvad enten det bliver et konkret arbejde med at diversificere sin afhængighed, eller det bliver et mere abstrakt arbejde med at afkolonisere sin mentalitet.

Og det er hér, et skift til engelsk sprog har sin virkelige force: det vil ikke automatisk medføre et skift væk fra Danmark, hverken hvad angår import og eksport eller uddannelse og rekruttering. Men et sprogskift vil gøre *muligheden* for sådanne skift i substantielle relationer mere synlige. Og 'muligheden' er faktisk nøgleordet hér: Det vigtigste skridt ud af den post-koloniale tilstand ville være erkendelsen og accepten af, at Grønland har mulighed for at træffe sine egne valg om sine forhold til omverdenen: Grønland er ikke tvunget til at holde sig til Danmark. Der er selvklart begrænsninger på Grønlands valg – ingen aktører, kollektive eller individuelle, har fuldstændigt frie valg. I kolonitiden byggede begrænsningerne i sidste ende på rå magt. Men i den post-koloniale tilstand må i det mindste en del af barriererne findes inde i vores hoveder.

Til at fjerne disse mentale barrierer er i scenariobygningen et velegnet redskab. Men det understreger scenariobygningens politiske karakter:

I likhet med teorier trekkes scenarier i en forstand alltid opp for et formål, fra en situert nåtidsposisjon som nødvendigvis må fortrenge andre nåtider²⁸

Hvis ikke vi er kreative, når vi forestiller os vores fremtid, så er der en stor chance for, at den bliver mere konfliktfuld end nødvendigt.

	Dansk udvikling	Grønlandsk udvikling
Forandring af grundlaget	Scenario 0: Ny grundlæggende selv-forståelse (i Danmark og/eller Grønland) -> Facilitering af Rigsfællesskabets fortsættelse	
	Scenario 1: Oliefund - og revurdering af de relative styrkeforhold -> Delegitimering af Rigsfællesskabet i den nuværende form	
Historier på kollisionskurs	Scenario 2: Dansk utålmodighed med grønlandsk utaknemlighed -> Opløsning af Rigsfællesskabet	Scenario 3: Grønlandsk utålmodighed med dansk paternalisme -> Opløsning af Rigsfællesskabet
Fortsatte (paradoksale) fortællinger	Scenario 4: Dansk selvudslettelse af magtrelationen -> Facilitering af Rigsfællesskabets fortsættelse på Grønlands betingelser	Scenario 6: Kreativ grønlandsk metaforik og diversificering -> Facilitering af Rigsfællesskabets langsigtede ufarlighed og dermed mulighed

Figur 1. Scenarier for Rigsfællesskabets fremtid.

Om forfatteren

Ulrik Pram Gad er ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitets Institut for Statskundskab, finansieret af universitetets satsningsområde "Europa i forandring". Kandidatgrad i

²⁸ Neumann & Øverland, op.cit., p. 393.

statskundskab 2004 på afhandling om grønlandsk sprog- og identitetspolitik, som modtog universitetets guldmedalje. Fra 1998 til 2002 ansat i Grønlands Hjemmestyre i Nuuk, først som direktionssekretær i Landsstyreformandens Sekretariat, senere konstitueret som kontorchef i Udenrigskontoret. Seneste publikationer inkluderer "Post-colonial identity in Greenland? : When the Empire dichotomizes back - bring Politics back in", i *Journal of Language and Politics*, 2009, vol. 8, nr. 1, og (sm. m. André Sonnichsen): "Nation/non-nation : Political identities in contemporary Europe", i *Tidsskriftet Politik*, 2008, vol. 10, nr. 4. Hertil dansksprogede publikationer om Grønland, identitetspolitik, nationalisme samt dansk integrations- og civilisationspolitik.

ARBEJDSPAPIRER (AP), UNDERVISNINGSSERIEN (US), SAMT PH.D. SERIEN.

Fra Institut for Statskundskab i København,
udgivet i indeværende og foregående år.

De angivne publikationer kan i det omfang oplag haves, anskaffes ved henvendelse til Akademisk Boghandel, Øster Farimagsgade 5, 1014 K. Pris pr.stk. 27,00 kr. incl. moms (Ph.d.serien dog 150,00 kr..)

ARBEJDSPAPIRER (GUL/FERSKEN SERIE)

- AP 2000/ 1 Helle Elisabeth Malmvig: The False Dilemma? Between sovereign foundations during legitimations of interventions.
- AP 2000/ 2 Per Mouritsen: Virtue, Size, and Liberty. Republicanism and the Discourse of Citizenship at the American Founding.
- AP 2000/ 3 Carsten Bagge Laustsen: Kampen om Tjetjenien - eller suverænitet som talehandling.
- AP 2000/ 4 Carsten Bagge Laustsen: Jeg kæmper, derfor er jeg - om den slovenske skoles revolutionære cartesianisme.
- AP 2000/ 5 Carsten Greve: Public-Private Partnerships as Alternatives to Contracting Out? The Scandinavian Experience.
- AP 2000/ 6 Lars Bille og Flemming Juul Christiansen: Parties and interest organizations in Denmark 1960 - 1998.
- AP 2000/ 7 Birthe Hansen: Globalization and nationalism.
- AP 2000/ 8 Torben Beck Jørgensen og Barry Bozeman: Public Values lost? Comparing cases on contracting out from Denmark and the United States.
- AP 2000/ 9 Lis Højgaard: TRACING DIFFERENTIATION IN GENDERED LEADERSHIP - an analysis of differences in gender composition in top management in business, politics and civil service.
- AP 2000/10 Henrik P.Bang, Jens Hoff, Anders Peter Hansen og Jakob Magnussen: Hjulene på sæbekassebilen skal have lov til at falde af.
- AP 2000/11 Karsten Vrangbæk: Politiske beslutningsprocesser på sygehusområdet i Danmark. Ingeniørarbejde, hundeslagsmål eller hovedløs høne?
- AP 2000/12 Jesper Myrup: William Connollys radikale udfordring til politisk fællesskab og selv.

- AP 2000/13 Mikkel Vedby Rasmussen: The Phantom Menace: The Strategic Objectives of the EU=s Rapid Reaction Force
- AP 2000/14 Martin Marcussen: Globalization: A Third Way Gospel that Travels World Wide.
- AP 2000/15 Martin Marcussen: Denmark in the EMU-Process.
- AP 2000/16 Jens Hoff: The A THIRD DECENTRALIZATION@: USER PARTICIPATION IN SCANDINAVIA.
- AP 2000/17 Martin Marcussen og Mette Zølner: The Danish EMU-referendum 2000: Business as Usual.
- AP 2000/18 Anders Wivel: Stephen M. Walt: Back to the Future of Realist Theory?
- AP 2001/1 Martin Marcussen og Mette Zølner:: Etikens internationalisering og den lokale tilpasning
- AP 2001/2 Karina Pedersen: Cartel Responsiveness? The Danish Case.
- AP 2001/3 Per Mouritsen: The Republican Conception of Patriotism.
- AP 2001/4 Per Mouritsen: Political Identity in the republican imagination: Notes towards a practice of reconstructive patriotism.
- AP 2001/5 Marianne Hansen: Regulerende institutioner i staten.
- AP 2001/6 Bolette M. Christensen: Mellem Netværksstyre & Netværkskultur.
- AP 2001/7 Ib Damgaard Petersen: Political and Economic Integration in Latin America with Particular Emphasis on Mercosur.
- AP 2001/8 Ib Damgaard Petersen: The creation of comprehensive security in East Asia - viewed in the light of the European experience.
- AP 2001/9 Karina Pedersen: How Do Party Members Contribute to the Parties?
- AP 2001/10 Magdalene Zolkos: The >New Politics= of Human Rights: Positive and Negative Consequences of Globalization for Human Rights Regime.
- AP 2001/11 Martin Marcussen: Multilateral Surveillance and the OECD: Playing the Idea-Game.
- AP 2001/12 Martin Marcussen: Monetarism and the Masses: Denmark and Economic Integration in Europe.
- AP 2001/13 Peter Viggo Jakobsen: Peace Operations After The Cold War: Changes, Challenges and Consequences - Constructing a Blueprint for New (Nordic) Model.

- AP 2001/14 Ib Damgaard Petersen: The Lost Continent? Political and economic integration in Africa with special emphasis on SADC.
- AP 2001/15 Jesper Myrup: Tilblivelse og Etablering af Politisk Videnskab i USA.
- AP 2001/16 Henrik Larsen: THE EU: A GLOBAL MILITARY POWER?
- AP 2001/17 Per Mouritsen: Multikulturalisme og liberalt medborgerskab. En oversigt og typologi.
- AP 2002/01 Bülent Diken & Carsten Bagge Laustsen: Zones of Indistinction - Security, Terror, and Bare Life
- AP 2002/02 Bülent Diken & Carsten Bagge Laustsen: Enjoy your fight! -AFight Club@ as a symptom of the Network Society.
- AP 2002/03 Carsten Bagge Laustsen: Henker und Opfer - Eine Erörterung von Adolf Eichmanns Sein in der Welt.
- AP 2002/04 Bülent Diken og Carsten Bagge Laustsen: Massen.
- AP 2002/05 Lars Bo Larsen og Carsten Bagge Laustsen: Carl Schmitt - En introduktion.
- AP 2002/06 Carsten Bagge Laustsen: Eichmanns Kant Eine Studie in Pflichtmoral.
- AP 2002/07 Jesper Myrup: Fællesskabets magt og magtens individualitet. - en læsning af Jean-Jacques Rousseaus konception af magt.
- AP 2002/08 Fabrizio Tassinari: The Integration of Latvia, Lithuania and Estonia in the Baltic Sea Area:
A New-Institutional Approach to the Baltic Sea Regionalism.
- AP 2002/09 Magdalena Zolkos: On the Uneasy Partnership of Political Science and Human Rights - And on the Study of Human Rights Language.
- AP 2002/10 Henrik Ø.Breitenbauch: En Europæisk Rustningspolitik?
Et essay om reorganiseringen af forsvarsindustrien og forsvarspolitikken i den europæiske region - med særligt henblik på politisk feedback fra den økonomiske liberaliseringsproces og ligheden med introduktionen af Det indre marked.
- AP 2002/11 Kirsten Thomsen: Befolkningsaldring og intergenerationssolidaritets. Introduktion til et politologisk og sociologisk forskningsområde.

- AP 2002/12 Anders Wivel: Realism, Globalisation and European Integration.
- AP 2002/13 Niels-Henrik Topp og Michael Møller: Danish Credit Associations: Why were they so big - and why did they matter so little?
- AP 2002/14 Lars Bille & Karina Pedersen: Danish Party Members: Sleeping or Active Partners?
- AP 2002/15 Karsten Vrangbæk & Mickael Bech: Organisational responses to the introduction of DRG rates for extended choice hospital patients in Denmark.
- AP 2002/16 Karsten Vrangbæk: Spatial tensions and the introduction of extended choice of hospitals in Denmark.
- AP 2003/01 Peter Toft: John J. Mearsheimer: An Offensive Realist Between Geopolitics & Power.
- AP 2003/02 Karina Pedersen: New Technology in the Party Internal Arena: The Danish Case.
- AP 2003/03 Henrik Ø. Breitenbauch: Exploring Bernard Kouchner's Media fit and Brutal Concept of Ingérence.
- AP 2003/04 Birthe Hansen, Peter Toft and Anders Wivel: Lost Power, The American World Order and the Politics of Adaptation.
- AP 2003/05 Solvejg Aaberg Sørensen: Ministerholdbarhed 1993-2001 og førstegangsmministre 1999-2001.
- AP 2003/06 Magdalena Zolkos: Norden discourse on Human Rights and Democracy; the Effects of Europeanization.
- AP 2003/07 Kirsten Thomsen: De ældre, de midaldrende og de yngre. En undersøgelse af tre kohorter af nuværende og kommende ældre.
- AP 2003/08 Birthe Hansen: At definere terrorisme.
- AP 2003/09 Kirsten Thomsen: Elderly and future elderly in Denmark - resources and values.
- AP 2003/10 Kirsten Thomsen: Demografiske ændringer og den subjektive betydning af familien.
- AP 2003/11 Henrik Larsen: DANISH FOREIGN POLICY IN AN EU CONTEXT: AN ANALYTICAL FRAMEWORK

- AP 2004/01 Henrik Ø.Breitenbauch: How can the Europeans Refuse to Learn from the Nss? Bold Continuity: A Transatlantic Analysis of the 2002 National Security Strategy with a Suggestion for Europe.
- AP 2004/02 Peter Toft: The Stability of Russia=s Grand Strategy.
- AP 2005/01 Lene Bøgh Sørensen: Den lettiske Hårdknode! Kampen om nationalitetspolitikken: Letlands nations og- statsbygningsproces i fortid og nutid.
- AP 2006/01 Birthe Hansen: The Middle East and the Impact of Unipolarity.
- AP 2006/02 Ali Alfoneh: The Study of Civil-Military relations in the Middle East and North Africa.
- AP 2006/03 Birthe Hansen og Carsten Jensen: Challenges to the Role of Arab Militaries, A Third Phase?
- AP 2006/04 Birthe Hansen og Carsten Jensen: Unipolarity and Democracy in the Middle East.
- AP 2006/05 Karina Pedersen: AMirror, mirror on the wall, who´s the greenest of them all?
- AP 2006/06 Karina Pedersen: Driving a Populist Party: The Danish People´s Party.
- AP 2006/07 Carsten Jensen: Civilsamfundsbegrebet og Mellemøsten.
- AP 2006/08 Birthe Hansen: The Unipolar World Order and U.S. Strategies.
- AP 2006/09 Kasper Møller Hansen: Undervisningsbaseret forskning.
- AP 2006/10 Kasper Møller Hansen og Jens Ringsmose: En historisk analyse af partilederskift i Danmark efter 1953.
- AP 2006/11 Jens Hoff, Karl Löfgren og Sune Johansson: DR, internet og lokaldemokrati.
- AP 2007/01 Kajsa Ji Noe Oest og Peter Toft: The Shanghai Cooperation Organization – a Threat or Opportunity for Europe?
- AP 2007/02 Kajsa Ji Noe Oest: Not Bound to Follow: A study af post-Cold War intra Alliance cooperation.
- AP 2007/03 Kajsa Ji Noe Oest: The end of alliance theory.
- AP 2007/04 Peter Kurrild Klitgaard: Voting Paradoxes Under Proportional Representation: Evidence from Eight Danish Elections.
- AP 2008/01 Uffe Jakobsen: The History of Parliamentary Democracy in Denmark In Comparative Perspectice.

- AP 2008/02 Peter Kurrild-Klitgaard og Christian Bjørnskov: Economic Growth and institutional Reform in Modern Monarchies and Republics: A Historical Cross-Country Perspective 1820-2000.
- AP 2008/03 Oliver Rubin: Analyzing the political dynamics of starvation deaths in West Bengal.
- AP 2008/04 Rikke Jo Kjølbye: Førstegangsmministre 2001-2007.
- AP 2008/05 Tage Bild og Sigge Winther Nielsen: Partier i bevægelse. Hovedtræk i det danske partisystems udvikling
- AP 2008/06 Ulrik Pram Gad: Post-Colonial Identity in Greenland? When the Empire Dichotomizes Back – Bring Politics Back In
- AP 2009/01 Ulrik Pram Gad: En post-kolonial grønlandsk-dansk fremtid? Tre scenarier for rigsfællesskabets opløsning – og tre for dets beståen og forandring
- AP 2009/02 Kasper Møller Hansen og Yosef Bhatti: Valg til Europa-Parlamentet

UNDERVISNINGSSERIEN (GAMMELROSA)

- US 1996/ 1 Bolette Møller Christensen: KVALITATIV ANALYSE. Undervisningsnoter.
- US 1996/ 2 Jens Hoff & Hanne Nexø Jensen (red.): Hvad er en god opgave? Kriterier for bedømmelse af skriftlige opgaver.
- US 1996/ 3 Anna Gustafsson: The Psychology of Neo-Nazism, oversat af Tom Bryder.
- US 1997/01 Ib Damgaard Petersen: Vejledning for specialeskrivere ved Institut for Statskundskab Københavns Universitet
- US 1998/01 Karl Löfgren: Internet og statskundskab. En introducerende guide.
- US 2003/01 Carsten Aabo: Indføring i moral og etik og Aden gyldne regel@ fra Konfutse til Habermas.
- US 2004/01 Merete Watt Boolsen: Introduktion til kritisk statistik.
- US 2004/02 Henrik Jensen: Noter til Dunleavy & O'Leary, ATheories of the State@.

LICENTIATSERIEN

- LS 1997/ 1 Carsten Jensen: Politik & Stat. Evaluering af den britiske neo-gramscianisme.
- LS 1997/ 2 Carsten Greve: Styling og demokratisk kontrol af statslige aktieselskaber.
- LS 1997/ 3 Lykke Friis: When Europe Negotiates. From European Agreements to Eastern Enlargement.
- LS 1997/ 4 Lotte Jensen: Demokratiforestillinger i den almennyttige boligsektor.
- LS 1997/ 5 Ole Wæver: Concepts of Security.
- LS 1997/ 6 Morten Madsen: Demokrati og individualisering. Udfordringer til det organisationsinterne demokrati i fagforeninger set i et medlemsperspektiv.
- LS 1997/ 7 Peter Kurrild-Klitgaard: Rational Choice, Collective Action and the Paradox of Rebellion.
- LS 1998/ 1 Torben B.P.Vad: Europeanisation of Standardisation.
- LS 1998/ 2 Lene Hansen: Western Villains Or Balkan Barbarism?
- LS 1999/ 1 Emmanuel Kwesi Aning: Security in the West African Subregion:
An Analysis Subregion: An Analysis of ECOWAS' Policies in Liberia.
- LS 1999/ 2 Birte Holst Jørgensen: Building European Cross-border Co-operation Structures
- LS 1999/ 4 Karsten Vrangbæk: Markedsorientering i sygehussektoren
- Ph.d. 2000/1 Susanne Jakobsen: International Relations Theory and the Environment
- Ph.d. 2000/3 Allan Dreyer Hansen: Diskursteori, demokrati og lokaludvalg
- Ph.d. 2000/5 Ali Rahigh-Aghsan: The Dynamics and Inertia of the Northern Tier Cooperation
- Ph.d. 2000/6 Anders Wivel: The Integration Spiral
- Ph.d. 2001/1 Mikkel Vedby Rasmussen: A Time for Peace
- Ph.d. 2001/2 Helle Johansen: Exploring the Color of the Beast.
- Ph.d. 2001/3 Ulla Højmark Jensen: Man skal være sig selv.
- Ph.d. 2001/4 David Grønbæk: Mellem politik og videnskab.

- Ph.d. 2001/5 Karl Löfgren: Political Parties and Democracy in the Information Age.
- Ph.d. 2002/1 Jørgen Staun: Mellem kantiansk patriotisme og politisk romantik.
- Ph.d. 2002/2 Henriette Bjørn Nielsen: Magtrelationer på den parlamentariske arena.
- Ph.d. 2002/3 Mark Goli: En verden til forskel.
- Ph.d. 2002/4 Anders Esmark: At Forvalte Europa.
- Ph.d. 2002/5 Helle Malmvig: Sovereignty Intervened
- Ph.d. 2002/6 Flemming Nielsen: Som plejeforældrene ser det.
- Ph.d. 2003/1 Karina Pedersen: Party Membership Linkage.
- Ph.d. 2003/2 Isil Kazan: Regionalisation of Security and Securitisation of a Region.
- Ph.d. 2003/3 Lene Holm Pedersen: Miljø-økonomiske ideer i en politisk virkelighed.
- Ph.d. 2004/01 Anders Berg-Sørensen: Paradiso-Diaspora
- Ph.d. 2004/02 Fabrizio Tassinari: Mare Europaeum.
- Ph.d. 2004/03 Carsten Bagge Laustsen: Subjektologi
- Ph.d. 2005/01 Vibeke Schou Tjalve: American Jeremiahs
- Ph.d. 2005/02 Jesper Myrup: Kampen om autoritet i politisk teori
- Ph.d. 2005/03 Magdalena Zolkos: Conceptual Analysis of the Human Rights and Democracy Nexus in the Polish Late- and Post- Communist Contexts.
- Ph.d. 2006/01 Jess Pilegaard: Between COHERENCE and FRAGMENTATION. The U's Everything But Arms initiative.
- Ph.d. 2006/02 Peter Toft: The Way of the Vanquished.
- Ph.d. 2006/03 Olaf Corry: Constructing a Global Polity.
- Ph.d. 2006/04 Anne Rasmussen: Delegation and Political Influence: Conference committees in the European Union and the USA.
- Ph.d. 2006/05 Tore Vincents Olsen: Union Philosophies.
- Ph.d. 2007/01 Chatharina Sørensen: EUROSCEPTICISM: A Conceptual Analysis and a Longitudinal, Cross-Country Examination of Public Scepticism towards the European Union

Ph.d. 2008/02   Karen Lund Petersen: Terrorism: Corporate Risk and National Security (Re) Stated.

Ph.d. 2008/03   Henrik Ø.Breitenbauch: Cartesian Limbo A Formal Approach to the Study of Social Sciences: International Relations in France.

Ph.d. 2008/04   Trine Villumsen: Theory as practice and capital.
NATO in a Bourdieusian Field of Security in Europe:towards
a sociological approach to IR

Ph.d. 2008/05   Camilla T,N. Sørensen: The Contingent Rise of China. The development in Chinese post-Cold War security policy

Ph.d. 2008/06   Olivier Rubin: Contemporary Famine Analysis. From Causal Theories to General Frameworks

Ph.d. 2009/01   Liv Maadele Mogensen: Does Size Matter? Small Country Governmants and Financial Globalization